

Arthur Conan Doyle

**MŮJ PŘÍTEL
VRAH**

Splendidum družstvo

MŮJ PŘÍTEL VRAH

ARTHUR CONAN DOYLE

Splendidum družstvo • Vražné, Hynčice

MŮJ PŘÍTEL VRAH

Copyright © Arthur Conan Doyle, 1882

Cover © Splendidum družstvo, 2022

Translation © Tereza Novotná, 2022

Czech Edition © Splendidum družstvo

Vražné, Hynčice, 2022

První el. vydání

ISBN 978-80-7681-213-0 (EPUB)

ISBN 978-80-7681-214-7 (MOBI)

ISBN 978-80-7681-215-4 (PDF)

Z anglického originálu *My friend the murderer, and other mysteries and adventures* by Arthur

Conan Doyle, přeložila Tereza Novotná.

Obsah

MŮJ PŘÍTEL VRAH
DÍVKA Z ARCHANGELSKA
TAJEMNÁ SKŘÍŇKA
NOC MEZI NIHILISTY
AMERICKÝ PŘÍBĚH
DUCHOVÉ Z GORESTHORPE GRANGE
BLÁZNIVĚ ZAMILOVANÝ KOSTKA
STŘÍBRNÁ SEKERA
FARÁŘ Z JACKMANOVY ROKLE
VRAŽDY V ROKLI BLUEMANSDYKE - PRAVDIVÝ PŘÍBĚH
SOUBOJ O LÁSKU BEZE ZBRANÍ

MŮJ PŘÍTEL VRAH

„Číslo 43 není o nic lepší, doktore,“ řekl vrchní dozorce s lehce vyčítavým tónem a nahlédl do rohu mých dveří.

„Do háje s číslem 43!“ odpověděl jsem zpoza stránek australského skicáře.

„A 61 říká, že ho bolí močová trubice. Nemohl byste pro něj něco udělat?“

„Je to chodící lékárna,“ řekl jsem. „Má v sobě celou britskou lékárnu. Věřím, že jeho močová trubice je stejně zdravá jako vaše.“

„Pak je tu 7 a 108, ti mají chronické potíže,“ pokračoval dozorce a pohlédl na modrý papír. „A 28 včera odešel z práce – říkal, že ho při zvedání věcí píchlo v boku. Chci, abyste se na něj podíval, jestli vám to nevadí, doktore. Je tu taky 31 – ten, co zabil Johna Adamsona – v noci strašně vyváděl, křičel a ječel, nikdo ho nemohl zastavit.“

„Dobrá, podívám se na něj potom,“ řekl jsem, nedbale odhodil noviny a nalil si šálek kávy. „Předpokládám, že už nemáte nic dalšího na hlášení?“

Úředník vystrčil hlavu o kousek dál do místnosti. „Promiňte, pane doktore,“ řekl důvěrným tónem, „ale všiml jsem si, že 82 je

trochu nachlazený, a to by pro vás byla dobrá záminka, abyste ho navštívil a třeba si s ním popovídal.“

Šálek s kávou se zastavil na půli cesty k mým rtům, když jsem ohromeně zíral na mužovu vážnou tvář.

„Popovídal? To nemyslíte vážně, McPhersone? Přece víte, jak se celý den plahočím po okolí, když se zrovna nestarám o vězně, a každý večer se vracím utahaný jako pes, a vy mluvíte o hledání výmluvy pro další práci.“

„To by se vám líbilo, doktore,“ řekl dozorce McPherson a vstrčil jedno ze svých ramen do místnosti. „Příběh toho muže stojí za to si poslechnout, kdybyste ho přiměl, aby ho vyprávěl. Možná nevíte, kdo je 82?“

„Ne, nevím a ani mě to nezajímá,“ odpověděl jsem v přesvědčení, že se mi nějaký místní gauner chystá vnutit roli celebrity.

„Je to Maloney,“ řekl dozorce, „ten, co po těch vraždách v Bluemansdyke dodal královně důkazy.“

„To snad ne?“ vyhrkl jsem a překvapeně jsem odložil šálek. Slyšel jsem o té strašidelné sérii vražd a četl jsem o nich zprávu v jednom londýnském časopise dávno předtím, než jsem vkročil do kolonie. Vzpomněl jsem si, že spáchaná zvěrstva vrhla na zločiny Burkea a Harea podezření a že jeden z nejzločinnějších členů bandy si zachránil kůži tím, že zradil své společníky. „Jste si jistý?“ zeptal jsem se.

„Ano, je to on. Jen ho trochu naladíte na tu správnou strunu a on vás překvapí. Je to člověk, kterého by nebylo špatné poznat.“ Hlava se zašklebila, zakývala, zmizela a nechala mě, abych dojedl snídani a přemítal o tom, co jsem slyšel.

Chirurg australské věznice není záviděníhodná pozice. V Melbourne nebo Sydney by se to možná dalo vydržet, ale městečko Perth má jen málo lákadel, která by se dala doporučit, a těch pár lákadel už bylo dávno vyčerpáno. Podnebí bylo odporné a společnost zdaleka ne přívětivá. Ovce a dobytek byly základní obživou komunity a jejich ceny, chov a nemoci byly hlavním tématem rozhovorů. Jelikož jsem jako cizinec neměl ani jedno, ani druhé a byl jsem naprosto netečný k novému “dipu” a “hnilobě” a dalším příbuzným tématům, ocitl jsem se ve stavu duševní izolace a byl jsem připraven akceptovat cokoli, co by mohlo zmírnit monotónnost mé existence. Maloney, vrah, měl ve své postavě alespoň nějakou osobitost a individualitu a mohl by působit jako tonikum pro mysl, která je otrávená všedností existence. Rozhodl jsem se, že se budu řídit dozorcovou radou a využiji záminky, abych se s ním seznámil. Když jsem se tedy vydal na svou obvyklou obchůzku, otočil jsem zámkem dveří, na nichž bylo uvedeno číslo odsouzeného, a vešel do cely.

Jak jsem vstoupil, muž ležel skrčený na své posteli, poté roztáhl své dlouhé končetiny, vstal a upřel na mě drzý pohled, který nevěstil nic dobrého pro náš rozhovor. Měl bledý, usedlý obličej s pískovými vlasy a ocelově modré oči s jakýmsi kočičím výrazem. Byl vysoký a svalnatý, ale v ramenou měl zvláštní prohnutí, které se téměř rovnalo deformaci. Obyčejný pozorovatel, který by ho potkal na ulici, by ho však klidně mohl označit za dobře vyvinutého muže, poměrně pohledného a s dobrými návyky – dokonce i v ohavné uniformě nejhoršího trestaneckého zařízení dodával svému chování jistou noblesu, která ho odlišovala od podřadných lotrů kolem.

„Nejsem na seznamu nemocných,“ řekl nevrle. V tom tvrdém, chraplavém hlase bylo cosi, co rozptýlilo všechny jemnější iluze a díky čemu jsem si uvědomil, že stojím tváří v tvář muži z údolí Lena a Bluemansdyke, nejkrvavějšímu vrahovi, který přepadl farmu a údajně podřezal hrdla jejím obyvatelům.

„Já vím, že nejste, ale dozorce McPherson mi řekl, že jste nachlazený, a tak jsem si řekl, že se na vás podívám.“

„Do háje s dozorcem McPhersonem a do háje i s vámi!“ zařval odsouzenec v záchvatu vzteku. „Ach, to je pravda,“ dodal tišším hlasem, „rychle pryč, nahlaste mě guvernérovi, ano! Dejte mi dalších šest měsíců nebo tak nějak – to je vaše hra.“

„Já vás hlásit nebudu,“ řekl jsem.

„Strčili mě do malé díry,“ pokračoval, nedbaje mých protestů, a zjevně se znovu rozohnil. „Osm čtverečních stop ... vyhodte celou tu vaši posádku do povětří!“ Zvedl obě zařaté ruce nad hlavu a vášnivě jimi třásl v invektivách.

„Máte zvláštní představu o pohostinnosti,“ poznamenal jsem, odhodlán neztratit nervy, a řekl jsem téměř první věc, která mi přišla na jazyk.

K mému překvapení na něj ta slova měla mimořádný účinek. Zdálo se, že ho zcela zarazilo, když jsem přijal návrh, o který se tak zuřivě zasazoval – totiž že místnost, v níž jsme stáli, je jeho.

„Omlouvám se, nechtěl jsem být nezdvořilý. Nechcete se posadit?“ pokynul směrem k židli, která obrácená tvořila čelo jeho pohovky.

Posadil jsem se, poněkud překvapen náhlou změnou. Nevím, jestli se mi Maloney pod svou novou podobou líbil víc. Vrah, pravda, pro tentokrát zmizel, ale v jeho uhlazeném tónu a úslužném

chování bylo něco, co mocně připomínalo svědka královny, který vstal a udal své společníky ve zločinu.

„Jak je na tom váš hrudník?“ zeptal jsem se a tvářil se profesionálně.

„No tak, doktore, nechte toho!“ odpověděl a ukázal řadu bílých zubů, když se znovu posadil na kraj postele. „Nebyla to starost o mé drahocenné zdraví, co vás sem přivedlo, tahle historka se vůbec nehodí. Přišel jste se podívat na Wolfa Tona Maloneyho, padělatele, vraha, sydneyského jezdce, rangera a vládního udavače. To je asi tak moje charakteristika, ne? Tady je, jasná a přímá; není na mně nic zvláštního.“

Odmlčel se, jako by čekal, že něco řeknu, ale protože jsem mlčel, zopakoval jednou nebo dvakrát: „Na mně není nic zvláštního.“

„A proč by mělo být?“ vykřikl náhle, oči se mu zaleskly a celá jeho satanská povaha se znovu projevila. „Museli jsme se rozhoupat, jeden jako druhý, a oni by udělali to samé... No tak jsem se zachránil tím, že jsem se obrátil proti nim. Každý sám za sebe, říkám já, a ďábel si stejně vezme toho pravého. Vy nemáte ani špetku tabáku, doktore, že ne?“

Trhal kousek “Barrettova”, který jsem mu podal, dravě jako divoká šelma. Zdálo se, že mu to uklidnilo nervy, protože se usadil na lůžku a vrátil se ke svému dřívějšímu odmítavému chování.

„To víte, že by se vám to tady taky nelíbilo, doktore, stačí to k tomu, aby každý člověk měl trochu divnou náladu. Tentokrát jsem tu na šest měsíců za přepadení a bude mi moc líto, že zase půjdu ven, to vám můžu říct. Tady mám klid, ale když jsem venku ... vlada a potetovaný Tom z Hawkesbury, nemám šanci na klidný život.“

„Kdo je to?“ zeptal jsem se.

„Je to bratr Johna Grimthorpa, toho, který byl odsouzen na základě mého svědectví, a byl to taky pekelný darebák! Oba jsou to ďáblovi zplozenci! Ten potetovaný je vražedný lotr a přísahal, že po tom soudu bude pít mou krev. Je to už sedm let a pořád mě sleduje; vím, že ano, i když se skrývá a mlčí. Přišel ke mně v Ballaratu v pětasedmdesátém; tady na hřbetě ruky vidíte, kde mě zasáhla kulka. V roce 1876 to zkusil znovu v Port Philipu, ale já jsem ho dostal a těžce zranil. V roce 79 mě ale v baru v Adelaide pobodal, a tím se naše účty vyrovnaly. Teď se zase fláká a mě pustí ven – ledaže by mu někdo nějakou mimořádnou náhodou udělal to samé.“ Maloney se velmi škodolibě usmál.

„Já si na něj tolik nestěžuji, když se na to dívám jeho pohledem, nepochybně je to taková rodinná záležitost, kterou lze jen těžko zanedbat. To vláda mě přivádí k šílenství. Když pomyslím na to, co jsem pro tuhle zemi udělal já, a pak na to, co tahle země udělala pro mě, docela mě to rozzuří – čistě mě to vyvede z míry. Nezbyla mi ani vděčnost, ani obyčejná slušnost, doktore!“

Několik minut přemítal o svých křivdách a pak mi je podrobně vylíčil.

„Tady je devět chlapů, vraždili a zabíjeli po dobu tří let a možná, že život týdně by víc než zprůměroval práci, kterou vykonali. Vláda je chytí a vláda je soudí, ale nemůže je odsoudit; a proč? Protože všichni svědci mají podříznutá hrdla a celá ta práce byla velmi elegantně provedena. Co se stane potom? Přijde občan jménem Wolf Tone Maloney a řekne: “Země mě potřebuje, a tak jsem tady. A tím podá svědectví, usvědčí tu bandu a umožní, aby je pověsili. To jsem udělal já. Na mně není nic zlého! A co teď země dělá na oplátku? Špehuje mě, sleduje mě dnem i nocí, obrací se proti člověku, který

pro ni tak tvrdě pracoval. V každém případě je na tom něco podlého. Nečekal jsem, že mě povýší do rytířského stavu, ani že ze mě udělají v kolonii tajemníka, ale, sakra! Čekal jsem, že mě nechají na pokoji!“

„No,“ namítl jsem, „když se rozhodnete porušovat zákony a napadat lidi, nemůžete čekat, že se na vás nebudou dívat skrz prsty kvůli dřívějším zásluhám.“

„Nemám na mysli své současné uvěznění, pane,“ řekl Maloney důstojně. „To život, který vedu od toho prokletého soudu, mi bere duši. Jen si pohodlně sedněte a já vám o tom všem povím; a pak se mi podívejte do tváře a řekněte mi, zda se mnou policie jednala fér.“

* * *

Pokusím se vylicít zážitky odsouzeného jeho vlastními slovy, pokud si na ně vzpomenu, se zachováním jeho podivného překrucování dobra a zla. Za pravdivost jeho faktů mohu odpovídat, ať už se o jeho dedukcích z nich vyvozených říká cokoli. Měsíce poté mi inspektor H. W. Hann, bývalý správce věznice v Dunedinu, ukázal záznamy v jeho účetní knize, které potvrzovaly každé jeho tvrzení. Maloney odříkával příběh tupým, monotónním hlasem, s hlavou skloněnou na prsou a s rukama mezi koleny. Lesk jeho hadích očí byl jedinou známkou emocí, které v něm vyvolávaly vzpomínky na události, o nichž vyprávěl...

Četl jste o Bluemansdykovi (začal s jistou pýchou v tónu). Dokud to šlo, tak to šlo, ale nakonec lapka jménem Braxton s tím

zatraceným Billem nás sejmul. To bylo samozřejmě na Novém Zélandu, odvezli nás do Dunedinu a tam je odsoudili a pověsili. Jeden přes druhého zvedali na lavici obžalovaných ruce a proklínali mě, až by vám tuhla krev v žilách, kdybyste je slyšel – což bylo podlé zacházení, vzhledem k tomu, že jsme byli všichni kamarádi, ale byla to banda darebáků a mysleli jen na sebe. Myslím, že je dobře, že je pověsili.

Odvedli mě zpátky do dunedinského vězení a zavřeli mě do staré cely. Jediný rozdíl, který udělali, byl ten, že jsem neměl žádnou práci a byl jsem dobře živený. Vydržel jsem to týden nebo dva, až jednoho dne přišel na obchůzku guvernér a já mu to vylíčil.

„Jak je to možné?“ zeptal jsem se. „Mými podmínkami byla milost, a vy mě tu držíte proti zákonu.“

Jaksi se usmál. „Opravdu tak moc chcete jít ven?“ zeptal se.

„Tak moc, že pokud ty dveře neotevřete, podám na vás žalobu za nezákonné zadržování.“

Zdálo se, že ho moje předsevzetí trochu udivilo.

„Moc se těšíte na to, až se setkáte se smrtí?“ opět se zeptal.

„Jak to myslíte?“ ptám se pro změnu já.

„Pojďte sem a poznáte, co tím myslím,“ odpověděl. A vedl mě chodbou k oknu s výhledem na dveře vězení. „Podívejte se na to!“ řekl.

Vyhlédl jsem ven a venku na ulici stál asi tucet drsně vypadajících chlapů, někteří kouřili, jiní hráli karty na chodníku. Když mě spatřili, dali se do křiku a shlukli se kolem dveří, třásli pěstmi a hulákali.

„Čekají na vás, hlídají a obhlížejí,“ řekl guvernér. „Jsou to výkonní členové výboru pro ostrahu. Protože jste však odhodlaný

odejít, nemohu vám v tom zabránit.“

„Tomuhle říkáte civilizovaná země,“ vykřikl jsem, „necháte chladnokrevně zavraždit člověka za bílého dne?“

Když jsem to řekl, guvernér, dozorce a každý blázen na místě se ušklíbli, jako by lidský život byl dobrý vtíp.

„Zákon je na vaší straně,“ řekl guvernér, „takže vás nebudeme déle zdržovat. Vyved'te ho ven, dozorce.“

Byl by to také udělal, ten černohumorný darebák, kdybych ho neprosil a nemodlil se a nenabízel se, že mu zaplatím stravu a ubytování, což je víc, než kdy udělal kterýkoli vězeň přede mnou. Nechal mě tam za těchto podmínek; a tři měsíce jsem tam byl v kleci se všemi lumpy z městečka. To bylo pěkné zacházení pro člověka, který posloužil své vlasti!

Nakonec jednoho rána přišel guvernér znovu.

„Tak co, Maloney, jak dlouho nás hodláte ctít svou společností?“

Mohl jsem mu vrazit nůž do jeho prokletého těla, a taky bych to udělal, kdybychom tam byli sami, ale musel jsem se usmívat a lichotit mu, protože jsem se bál, že by mě mohl nechat poslat pryč.

„Jste pekelný darebák,“ řekl; to byla jeho slova na adresu člověka, který mu pomohl, jak jen uměl. „Nechci tady ale žádnou drsnou spravedlnost a myslím, že už mám způsob, jak vás dostat z Dunedinu.“

„Nikdy na vás nezapomenu, guvernére,“ řekl jsem.

„Nestojím o vaše díky ani o vaši vděčnost, nedělám to kvůli vám, ale prostě proto, abych ve městě udržel pořádek. Zítra odjíždí ze Západního nábřeží parník do Melbourne a my vás na něj nalodíme. V pět hodin ráno je ohlášený, tak se připravte.“

Sbalil jsem si těch pár věcí, které jsem měl, a těsně před rozedněním jsem byl propašován zadním vchodem ven. Spěchal jsem dolů, vzal si lístek na jméno Isaac Smith a bezpečně se dostal na palubu melbournské lodi. Vzpomínám si, jak jsem slyšel, jak její šrouby povolují do vody, jak se uvolňuje kotva, a tak jsem se při opírání o bárku ohlížel na světla Dunedinu s příjemnou myšlenkou, že je navždy nechávám za sebou. Zdálo se mi, že přede mnou je nový svět a že jsem se zbavil všech starostí. Sešel jsem do podpalubí, dal si kávu a vrátil se nahoru, kde jsem se cítil lépe než ráno, kdy jsem se probudil a zjistil, že nade mnou stojí ten prokletý Ir, který mě unesl, se šestiraňákem v ruce.

To už se rozednívalo a my jsme pluli podél pobřeží, daleko od Dunedinu. Několik hodin jsem se poflakoval, a když slunce pořádně vysvitlo, někteří z ostatních cestujících přišli na palubu a přidali se ke mně. Jeden z nich, takový drobný bodrý chlapík, si mě dlouze prohlédl, pak ke mně přistoupil a dal se do řeči.

„Předpokládám, že taky těžba?“ řekl.

„Ano,“ říkám.

„Udělal jsi hromadu?“ ptá se.

„Docela slušnou,“ říkám.

„Tři měsíce jsem pracoval na Nelsonových polích a všechno, co jsem vydělal, jsem utratil za koupi solného dolu. Zbohatl jsem; ale když jel vůz se zlatem dolů do osady, přepadli mě ti prokletí darebáci a nezbyl mi ani cent.“

„To je zlé,“ říkám.

„Zlomilo mě to – úplně mě to zničilo. Nevadí, viděl jsem je za to všechny viset, o to líp se to snáší. Zůstal jen jeden – ten darebák, co je

práskl. Umřel bych šťastný, kdybych na něj mohl narazit. Jsou dvě věci, které musím udělat, když ho potkám.“

„Co to je?“ zeptám se nedbale.

„Musím se ho zeptat, kde leží ty peníze – nikdy je nestačili odnést a jsou schované někde v horách – a pak mu musím natáhnout oprátku na krk a poslat jeho duši dolů za těmi, které zradil.“

Měl jsem chuť se zasmát, ale on se na mě díval a napadlo mě, že má ošklivou, pomstychtivou mysl.

„Jdu nahoru na most,“ řekl jsem, protože to nebyl člověk, o kterého bych příliš stál.

Nechtěl však ani slyšet o tom, že bych ho opustil. „Pojď dolů do baru. Nejsem tak chudý, abych neměl na pití.“

Nemohl jsem ho odmítnout, a tak jsme šli dolů spolu, a to byl začátek problémů. Co jsem komu na lodi udělal? Chtěl jsem jen klidný život, nechat ostatní na pokoji a zůstat sám. Nikdo nemohl chtít nic spravedlivějšího. A teď si poslechněte, co z toho vzešlo.

Procházeli jsme kolem dámských kajut, když jsme šli do salonu, v tom vyšla služebná – pihovatá d'ábllice – s dítětem v náručí. Prodírali jsme se kolem ní, když náhle vydala výkřik jako železniční píšťalka a málem upustila dítě. Když jsem ten výkřik uslyšel, trochu mi přeskočily nervy, ale otočil jsem se a prosil ji za prominutí, přičemž jsem dal najevo, že jsem si myslel, že jsem jí možná šlápl na nohu. Věděl jsem však, že hra skončila, když jsem uviděl její bílou tvář, a jak se opírá o dveře a ukazuje na mě.

„To je on!“ vykřikla. „To je on! Viděla jsem ho u soudu. Ať neublíží dítěti!“

„Kdo je to?“ ptal se správce a půl tuctu dalších jedním dechem.

„To je on – Maloney – Maloney, ten vrah – ach, odved'te ho – odved'te ho!“

Nepamatuji si přesně, co se právě v té chvíli stalo. Zdálo se, že jsme se všichni nějak pomíchali, ozývalo se klení, mlácení, někdo křičel, že chce zlato, a všeobecné dupání kolem. Když jsem se trochu uklidnil, zjistil jsem, že mám v ústech něčí ruku. Z toho, co jsem pak pochopil, jsem usoudil, že patřila témuž človíčkovi s tím zlomyslným způsobem mluvení. Dal ruku ven z mých úst, ale to bylo proto, že mě ostatní dusili. Chudákovi se na tomhle světě nedostane žádné spravedlnosti, když je jednou na dně – přesto si myslím, že na mě bude vzpomínat až do své smrti – doufám, že déle.

Vyvlekli mě na palubu a uspořádali zatracený lidový soud – na mně, abyste věděli; na mně, který jsem zradil své kamarády, abych jim sloužil. Co se mnou měli dělat? Někdo říkal to, někdo ono, ale skončilo to tím, že se kapitán rozhodl poslat mě na břeh. Loď zastavila, spustili člun a já byl vytažen na jeho palubu, celá ta banda na mě houkla zpoza hráze. Viděl jsem však, jak si ten muž, o kterém jsem mluvil, svazuje ruku, a cítil jsem, že by to mohlo být ještě horší.

Než jsme se dostali na pevninu, změnil jsem názor. Počítal jsem s tím, že břeh bude opuštěný a že se dostanu do vnitrozemí, ale loď zastavila příliš blízko Heads a tucet plážových povalečů a podobných lidí přiběhlo na břeh a zírali na nás, divíce se, co se děje. Když jsme se dostali na okraj příboje, kormidelník je přivolal, a když jim řekl, kdo jsem, hodil mě se svými muži do moře plného žraloků, a já slyšel, jak se smějí, když jsem se zmítal ve vodě.

Brzy jsem viděl, že mě čeká ještě něco horšího. Když jsem se vyškrábal ven, objal mě velký chlapík v sametovém kabátě a půl

tuctu dalších mě obklopilo a pevně mě drželo. Většina z nich vypadala jako docela obyčejní chlapíci, takže jsem se jich nebál, ale jeden v obřím klobouku měl ve tváři velmi ošklivý výraz a zdálo se, že se s ním ten hromotluk kamarádí.

Táhli mě po pláži, pak mě pustili a postavili se do kruhu.

„Tak, kamaráde,“ povídá ten s kloboukem, „už tě v těchhle končinách nějakou dobu vyhlížíme.“

„To je od vás moc hezké,“ odpovídám.

„Šak tebe přejde ten sarkasmus. No tak, hoši, co to bude – oběšení, utopení, nebo zastřelení?“

Tohle vypadalo zle. „To nesmíte. Mám vládní ochranu a bude to vražda.“

„Tak se tomu říká,“ odpověděl ten v sametovém kabátě vesele jako pípající vrána.

„A ty mě chceš zavraždit za to, že jsem pomohl vládě?“

„Běž k čertu s takovýma kecama! Pověsíme tě za to, že jsi napráskal svoje kamarády, a tím debata končí.“

Zavěsili mi kolem krku provaz a odtáhli mě na okraj křoví. Bylo tam několik velkých dubů a na jeden z nich přehodili provaz přes větev, svázali mi ruce a řekli mi, abych se pomodlil. Zdálo se, že je po všem, ale Prozřetelnost zasáhla a zachránila mě. Zní to docela hezky, když tady sedíte a vyprávíte o tom, pane, ale bylo to šílené, když jste před sebou neměl nic než pláž a dlouhou bílou čáru příboje, v dálce parník a kolem vás partu darebáků prahnoucích po vašem životě.

Nikdy jsem si nemyslel, že budu policii vděčit za něco dobrého, ale tehdy mě zachránili. Jejich oddíl jel ze stanice Hawkes Point do Dunedinu a když slyšeli, že se něco děje, sjeli dolů ke křoví a

přerušili mou popravu. Slyšel jsem už pár kapel, doktore, ale nikdy jsem neslyšel takovou rajskou hudbu, jako bylo cinkání ostruh a postrojů těch lapků, když cválali na otevřeném prostranství. Už tehdy se mě pokusili oběsit, ale policie na ně byla příliš rychlá; a ten muž s kloboukem dostal jednu přes hlavu šavlí. Vytáhli mě na koně a ještě před večerem jsem se ocitl ve své staré ubikaci v městském vězení.

S guvernérem se však nedalo nic dělat. Byl odhodlaný se mě zbavit a já jsem ho už taky netoužil vidět. Počkal asi týden, než vzrušení začalo opadat, a pak mě propašoval na palubu třístěžňového škuneru směřujícího do Sydney s lojem a kůžemi.

Na moře jsme se dostali bez problémů a všechno začalo vypadat o něco růžověji. Posádka tak nějak tušila, kdo jsem, a kdyby bylo nějaké nepříznivé počasí, hodili by mě přes palubu, protože to byla drsná, nevzdělaná cháska a měla představu, že přináším lodi smůlu. Měli jsme však dobrou plavbu a já jsem přistál živ a zdráv na sydneyském nábřeží.

A teď si poslechněte, co se stalo potom. Mysleli byste si, že už je přestane bavit mě zneužívat a pronásledovat? Jen poslouchejte! Zdá se, že právě v den, kdy jsme odjížděli, vyrazil z Dunedinu do Sydney prokletý parník, který připlul před námi a přivezl zprávu, že přijedu. Bůhví, jestli nesvolali schůzi – pravidelnou hromadnou schůzi – v docích, aby o tom jednali, a já jsem tam napochodoval hned po přistání. Netrvalo dlouho a zatkli mě a já si vyslechl všechny projevy a rezoluce. Kdybych byl knížetem, nemohlo být větší vzrušení. Vše skončilo tím, že se shodli na tom, že není správné, aby si Nový Zéland dovolil podstrkovat své zločince sousedům, a že mě příští lodí pošlou zase zpátky. A tak mě znovu

vyslali, jako bych byl zatracený balík; a po další osmisetkilometrové cestě jsem se potřetí ocitl zpátky a pohyboval se na místě, odkud jsem vyrazil.

To už jsem si začal myslet, že strávím zbytek své existence cestováním z jednoho přístavu do druhého. Zdálo se, že se proti mně obrátila ruka každého člověka, a v žádném směru nebyl klid ani mír. Než jsem se vrátil, už jsem toho měl skoro plné zuby, a kdybych se mohl vydat do buše, udělal bych to, a ještě bych to riskl se svými starými kamarády. Byli na mě ale moc rychlí a drželi mě pod zámek, ale mně se navzdory nim podařilo si zašít zlato za opasek. Strávil jsem ve vězení další měsíc a pak mě vysadili na palubu lodi, která mířila do Anglie.

Tentokrát posádka vůbec nevěděla, kdo jsem, ale kapitán měl docela dobrou představu, i když mi nedal najevo, že by měl nějaké podezření. Od první chvíle jsem tušil, že ten člověk je darebák. Plavbu jsme měli slušnou, až na jednu nebo dvě vichřice u mysu, a já se začal cítit jako svobodný člověk, když jsem viděl modrou klenbu staré země a lodivodskou loďku z Falmouthu, která k nám tančila nad vlnami. Seběhli jsme po kanálu La Manche, a než jsme dorazili do Gravesendu, dohodl jsem se s lodivodem, že mě při odjezdu vezme s sebou na břeh. Právě tehdy mi kapitán dokázal, že jsem měl pravdu, když jsem ho považoval za vlezlého a nepříjemného člověka. Sbalil jsem si věci, které jsem měl, a nechal jsem ho, aby si vážně povídal s lodivodem, zatímco jsem si šel do podpalubí pro snídani. Když jsem se vrátil nahoru, byli jsme už docela blízko ústí řeky a člun, ve kterém jsem měl vystoupit na břeh, nás opustil. Kapitán mi řekl, že na mě lodivod zapomněl, ale to bylo příliš slabé a já se začal obávat, že všechny mé staré potíže znovu začnou.

Netrvalo dlouho a mé podezření se potvrdilo. Z břehu řeky se vyřítíl člun a na palubu nastoupil vysoký chlap s dlouhým černým plnovousem. Slyšel jsem, jak se ptá důstojníka, jestli nepotřebují lodivoda, aby je vyvezl nahoru, ale zdálo se mi, že je to člověk, který bude vědět mnohem víc o želízkách než o kormidlování, a tak jsem se od něj držel dál. Přišel však na druhou stranu paluby a pronesl ke mně nějakou poznámku, přičemž si mě přitom dobře prohlédl. Zvědavé lidi nemám rád za žádných okolností, ale zvědavý cizinec s drobky u kořínků vousů se snaší ze všech nejhůř, zvláště za těchto okolností. Začal jsem mít pocit, že je čas, abych odešel.

Brzy jsem dostal příležitost a dobře jsem ji využil. Na přídi našeho parníku se objevil velký skalní hřbet a my jsme museli zpomalit na malou rychlost. Za námi byl člun a já jsem sklouzl po laně dolů a byl jsem na člunu dřív, než si mě někdo stihl všimnout. Samozřejmě jsem za sebou musel nechat zavazadla, ale měl jsem kolem sebe slídili a šance setřást policii ze stopy měla větší cenu než pár zavazadel. Teď už mi bylo jasné, že vousáč byl zrádce, stejně jako kapitán, a poslal na mě detektivy.

Celý den jsem se potloukal kolem bárky, která plula po proudu. Byl v ní jeden muž, ale bylo to velké, ošklivé plavidlo a on měl příliš plné ruce práce, než aby se mohl rozhlížet. K večeru, když se trochu setmělo, jsem se vydal ke břehu a ocitl jsem se v jakémsi bažinatém místě, hodně mil na východ od Londýna. Byl jsem promočený a napůl mrtvý hladem, ale doplahočil jsem se do města, v jednom obchodě jsem si koupil novou výstroj a po večeři jsem se ubytoval v nejklidnějším bytě, který jsem našel.

Vstával jsem docela brzy – to je zvyk, který si člověk osvojí při tak divokém životě – a měl jsem štěstí, že jsem to udělal. První, co

jsem uviděl, když jsem se podíval škvírou v okenici, byl jeden z těch pekelných policistů, který stál přímo naproti a zíral do oken. Neměl nárameníky ani meč jako naši lapkové, ale přes to všechno v něm byla ta podlost a stejný nedůvěřivý výraz. Jestli mě celou dobu sledovali, nebo jestli se ženě, která mi pronajala postel, nelíbilo, jak vypadám, to se mi nikdy nepodařilo zjistit. Přišel naproti, když jsem ho pozoroval, a poznamenal si do knihy adresu domu. Báł jsem se, že zazvoní na zvonek, ale předpokládám, že měl rozkaz, aby mě měl na očích, protože po dalším důkladném prohlédnutí oken se vydal dál ulicí.

Viděl jsem, že jedinou šancí je okamžitě jednat. Hodil jsem na sebe šaty, tiše otevřel okno a poté, co jsem se ujistil, že v okolí nikdo není, skočil jsem na zem a utíkal, co mi nohy stačily. Uběhl jsem asi dvě nebo tři míle, když mě opustil vítr, a když jsem uviděl velkou budovu, do které vcházeli a vycházeli lidé, vešel jsem také dovnitř a zjistil, že je to železniční stanice. Vlak právě odjížděl do Doveru vstříc francouzské lodi, a tak jsem si koupil lístek a naskočil do vagonu třetí třídy.

Ve vagonu sedělo pár dalších chlapíků a dva nevinně vypadající mladí podivíni. Začali mluvit o tom a o tom, zatímco já jsem tiše seděl v rohu a poslouchal. Pak začali o Anglii a cizích zemích a podobně. Podívejte se, doktore, tohle je fakt. Jeden z nich začal žvanit o spravedlnosti anglických zákonů. „Je to všechno spravedlivé a bezúhonné,“ říká, „není tam žádná tajná policie ani špionáž, jako je tomu v cizině,“ a spousta dalších podobných výmyslů. Bylo to pro mě docela drsné, že, když jsem poslouchal toho zatraceného mladého blázna tak mě policie pronásledovala jako můj stín?

Do Paříže jsem se dostal v pořádku, tam jsem si vyměnil pár zlaťáků a pár dní jsem si představoval, že jsem je setřásl, a začal jsem uvažovat o tom, že se usadím a trochu si odpočinu. V té době už jsem to potřeboval, protože jsem vypadal spíš jako duch než jako člověk. Předpokládám, že po vás nikdy nešla policie? Nemusíte se tvářit uraženě, kdybyste to někdy zažil, věděli byste, že to člověka zahubí jako ovci sucho.

Jednou večer jsem šel do opery a vzal si lóži, protože jsem toužil po pohodlí a klidu. Když jsem vycházel mezi představeními, potkal jsem na chodbě chlapíka, který se jen tak poflakoval. Světlo mu padlo do tváře a já viděl, že je to ten vousáč, který nás nalodil na Temži. Vousy měl pryč, ale poznal jsem toho muže na první pohled, protože mám dobrou paměť na obličej.

Řeknu vám, doktore, že jsem se na chvíli cítil zoufale. Mohl jsem ho probodnout, kdybychom byli sami, ale on mě znal dost dobře na to, aby mi nikdy nedal příležitost. Bylo to víc, než jsem dokázal déle snášet, a tak jsem k němu přistoupil a odtáhl ho stranou, abychom byli stranou od všech návštěvníků divadla.

„Jak dlouho to ještě hodláš vydržet?“ zeptal jsem se.

Chvíli vypadal trochu rozrušeně, ale pak viděl, že nemá cenu chodit kolem horké kaše, a tak rovnou odpověděl: „Dokud se nevrátíš do Austrálie.“

„Copak nevíš,“ řekl jsem, „že jsem sloužil vládě a dostal jsem zdarma milost?“

Když jsem to řekl, zašklebil se po celé své ošklivé tváři.

„Víme o tobě všechno, Maloney. Jestli chceš mít klidný život, tak se prostě vrať, odkud jsi přišel. Jestli zůstaneš tady, jsi označený člověk, a až tě přistihnou, že jsi něco provedl, bude to pro tebe

přinejmenším doživotí. Volný obchod je sice hezká věc, ale takových, jako jsi ty, je na trhu příliš mnoho, než abychom museli nějaké dovážet!“

Zdálo se mi, že na tom, co říká, něco je, i když to říká dost ošklivě. Už několik dní zpátky jsem cítil jakýsi stesk po domově. Způsoby těchto lidí nebyly moje způsoby. Na ulici na mě zírali, a když jsem se zastavil v baru, přestali mluvit a trochu se vzdálili, jako bych byl prašivý pes. Taky bych si radši dal půllitr starého Stringybarku než plný kýbl jejich rotgutových likérů. Bylo v tom příliš mnoho zatracené slušnosti. K čemu bylo mít peníze, když se člověk nemohl obléknout, jak se mu líbilo, a pořádně se vyprsit? Nikdo neměl soucit s člověkem, který si trochu zastřílel, když byl napůl v rauši.

„Mám se vrátit?“

„Mám rozkaz držet se tě, dokud to neuděláš,“ odpověděl.

„No, je mi jedno, jestli to udělám. Jediné, o co se snažím, je, abys držel jazyk za zuby a neprozradil, kdo jsem, abych měl poctivý start, až tam dorazím.“

Souhlasil s tím a hned druhý den jsme odjeli do Southamptonu, kde mě opět bezpečně vyprovodil. Odjel jsem do Adelaide, kde mě pravděpodobně nikdo nepoznal, a tam jsem se usadil přímo pod nosem policie. Od té doby jsem tam žil klidným životem, až na malé potíže, jako je ta, která mě potkala teď, a na toho ďábla, potetovaného Toma z Hawkesbury. Nevím, co mě přimělo vám to všechno říct, doktore, ledaže by to bylo tím, že když je člověk tak trochu osamělý, má sklony k žvanění, když se mu naskytne příležitost. Jen si ode mě vezměte varování. Nikdy se nevydávejte do služby vlasti, protože ta pro vás udělá jen velmi málo. Jen je nechte,

ať se starají o své vlastní záležitosti; a pokud se jim zdá obtížné pověsit bandu darebáků, nevadí, že se přidají, ale nechte je, ať si poradí, jak nejlépe dovedou. Třeba si po mé smrti vzpomenou, jak se ke mně chovali, a budou litovat, že mě zanedbávali. Byl jsem na vás hrubý, když jste přišel, a trochu jsem nadával, ale nevadí vám to, že ne? Je to jen můj způsob... ale to je jedno. Jistě uznáte, že mám důvod být občas trochu nedůtklivý, když si vzpomenu na všechno, co se stalo. Neodcházíte, že ne? No, když musíte, tak musíte, ale doufám, že se na mě přijdete někdy podívat, až půjdete na obchůzku. Aha. povídám, nechal jste za sebou zbytek toho tabáku, že? Ne, máte ho v kapse, to je v pořádku. Děkuji, doktore, jste dobrý člověk, který umí naslouchat jako nikdo, koho jsem kdy potkal.

* * *

Několik měsíců po vyprávění svých zážitků Wolf Tone Maloney dokončil svůj trest a byl propuštěn. Dlouho jsem ho neviděl ani o něm neslyšel a téměř se mi vytratil z paměti, dokud mi jeho existenci někdo poněkud tragickým způsobem nepřipomněl. Ošetřoval jsem pacienta někde daleko na venkově a vracel jsem se na koni, vedl jsem unaveného koně mezi lučními stromy, kterými byla cesta poseta, a snažil jsem se v houstnoucí tmě vidět na cestu, když jsem náhle narazil na malý hostinec u cesty. Když jsem se s koněm blížil ke dveřím, zaslechl jsem v malém výčepu hluk z prudké hádky. Zdálo se, že se tam ozývá sbor vyčítavých řečí, nad nímž se hlasitě a rozzlobeně rozléhaly dva silné hlasy. Když jsem se zaposlouchal, na

okamžik se rozhostilo ticho, téměř současně zazněly dva výstřely z pistole a s rachotem se otevřely dveře a do měsíčního světla se vypořádala dvojice tmavých postav. Chvíli spolu zápasili ve smrtelném zápase a pak se společně sesunuli k zemi mezi uvolněné kameny. Seskočil jsem z koně a s pomocí půl tuctu drsných chlapů z baru jsem je od sebe odtáhl.

Stačil mi jediný pohled, abych se přesvědčil, že jeden z nich rychle umírá. Byl to podsaditý chlapík s odhodlaným výrazem ve tváři. Z hluboké střelné rány v krku mu crčela krev a bylo zřejmé, že má prostřelenou důležitou tepnu. Zoufale jsem se od něj odvrátil a přešel k místu, kde ležel jeho protivník. Měl prostřelené plíce, ale podařilo se mu zvednout na rukou, když jsem se k němu přiblížil, a úzkostlivě mi pohlédl do tváře. Ke svému překvapení jsem před sebou spatřil svého známého z vězení, Maloneyho.

„Ach, doktore!“ řekl, když mě poznal. „Jak se mu daří? Zemře?“

Položil tu otázku tak vážně, že jsem si představoval, že se na poslední chvíli obměkčil a bojí se odejít ze světa s další vraždou na svědomí. Pravda mě však nutila smutně přikývnout hlavou a naznačit, že zranění je smrtelné.

Maloney vydal divoký vítězný výkřik, při kterém mu mezi rty vytryskla krev. „Tady, chlapci,“ zahučel k malé skupince kolem sebe. „Ve vnitřní kapse mám peníze. Napil bych se s vámi, ale jdu pryč. Dejte doktorovi můj podíl, protože je to dobrý chlap...“ Tu mu hlava s žuchnutím klesla dozadu a duše Wolfa Tona Maloneyho, padělatele, trestance, a vraha odploovala do Velkého neznáma.

* * *

Nemohu skončit, aniž bych si vypůjčil popis osudné hádky, který vyšel ve sloupcích jednoho západoaustralského listu dne 4. října 1881:

Osudná hádka.-W. T. Maloneyho, známého občana New Montrose a majitele herny Yellow Boy, potkala smrt za dosti bolestivých okolností. Pan Maloney byl muž, který vedl pohnutou existenci a jehož minulost je plná zajímavostí. Někteří z našich čtenářů si možná vzpomenou na vraždy v Lena Valley, v nichž figuroval jako hlavní zločinec. Předpokládá se, že během sedmi měsíců, kdy vlastnil bar v této oblasti, bylo obelstěno a odvezeno dvacet až třicet cestujících. Podařilo se mu však uniknout ostrážitosti strážců zákona a spojil se s křováky z Bluemansdyke, jejichž hrdinské dopadení a následná poprava patří do historie. Maloney se z osudu, který ho čekal, vymanil tím, že se obrátil na královnu s důkazy. Poté navštívil Evropu, ale vrátil se do západní Austrálie, kde dlouho hrál významnou roli v místních záležitostech. V pátek večer se střetl se svým starým nepřitelem Thomasem Grimthorpem, všeobecně známým jako Tetovaný Tom, z Hawkesbury. Došlo k výměně výstřelů a oba byli těžce zraněni, přežili jen několik minut. Pan Maloney měl pověst nejen nejvelkorysejšího vraha, jaký kdy žil, ale také se vyznačoval takovou pečlivostí a smyslem pro detail ve věcech důkazů, jakou dosud žádný evropský zločinec nedosáhl.

DÍVKA Z ARCHANGELSKA

Čtvrtého března roku 1867, kdy mi v té době bylo pětadvacet let, jsem si do svého zápisníku napsal následující slova, která byla výsledkem velkého duševního rozrušení a konfliktu:

Sluneční soustava se uprostřed nesčítelného množství jiných soustav, stejně velkých jako ona sama, stále tiše valí vesmírem směrem k souhvězdí Herkula. Velké sféry, z nichž se skládá, se bez ustání a bez hluku točí a točí věčnou prázdnotou. Jednou z nich, jednou z nejmenších a nejnepatrnějších, je onen konglomerát pevných a kapalných částic, který jsme pojmenovali Země. Víří teď stejně jako před mým narozením a bude i po mé smrti – rotující záhada, o níž nikdo neví, odkud přichází, a nikdo neví, kam odchází. Po vnější kůře této pohyblivé hmoty se plazí mnoho roztočů, z nichž já, John McVittie, jsem jedním, bezmocným, bezvládným, bezcílně vláčeným prostorem. Ale takový je stav věcí mezi námi, že ta trocha energie a záblesk rozumu, kterou mám, je zcela pohlcena prací, která je nutná k tomu, abych si opatřil jisté kovové kotouče, za něž si mohu koupit chemické prvky nezbytné k vybudování mých věčně ubývajících tkání a udržet nad sebou střechu, která mě ochrání před nepřízní počasí. Nemusím tedy přemýšlet o životně důležitých otázkách, které mě obklopují ze všech stran. Přesto, ať